

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sectio I. Prænotantur quædam circa dominium ejusdem rei in solidum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

unicum tamen solummodo numero amoris, vel odii, volitionis vel nolitionis actum pro singulis momentis illum parat. Quare licet objectum propositum velle quis aut nolle possit, amare vel odisse; imò ab omni penitus actu cessare, si tamen ad operandum se determinet, hunc numero tantum amoris vel odii, volitionis vel nolitionis actum, non alium, eliciat necesse est: ad hunc quippe tantummodo actum Deus concursus parat, qui concursus, ut diximus, omnibus est ad agendum absolutè necessarius.

VII.
Vltorius ostenditur, quo pacto Deus determinando ad individuacionem, non tollat libertatem.

Hinc ergo clarè constat, Deum determinando ad individuacionem, non tollere libertatem; actus siquidem eius quo hoc facit, est virtualiter conditionatus, quasi dicat, si operari velis, hunc, non alium actum elicias: per hoc tamen non omnino cum ad quidquam agendum compellit, sed plenè in illius potestate operari necne velit, relinquit. Sicut exempli gratiâ, si quis volenti scribere calamos omnes, præter unum, auferat; hic eum ad scribendum non determinat, nec dici omnino potest causa cur scribat; imò nec etiam propriè cur hoc calamo scribat, sed est causa potius cur non scribat aliis; is autem qui scribit, est causa cur scribat hoc calamo, cum uti eo velit, potens non uti: alter autem non vult absolutè ut illo utatur, sed solum conditionatè, quasi diceret, si velis scri-

bere, scribes tantum hoc calamo, seu hoc vel nullo. Quæ omnia fusiùs declarata sunt Disputacione illâ 21. Physic. Sect. præcipuè secundâ, nec ea opus est hic repetere.

Tertia difficultas est de actione præfinitivâ, qua scilicet Deus absolutè vult actum aliquem voluntatis à nobis elici: qua de re, non levis est inter Auctores controversia, affirmantibus aliis, aliis negantibus posse libertatem nostram cum huiusmodi absolutâ Dei voluntate consistere; quam ob causam negant Deum, qui nos juxta naturæ nostræ exigentiam gubernat, & modo creaturæ liberæ conformi: negant, inquam, illum ulla creaturæ rationalis actiones præfinire. Mihi nihilominus visum semper est probabilius, voluntatem Dei præfinitivam scientiæ mediæ præsertim, seu conditionatæ de effectu liberè, si tale vel tale detur auxilium, aut homo in his vel illis potatur circumstantiis, futuro, non tollere libertatem, ut ostendi Disput. 25. de Anima, ubi hanc questionem latè discussi, quam proinde hic, sicut cætera in Philosophiâ disputata, omitto, ne actum agam, & idem, nullo operæ fructu, inutiliter repetam. Utrum autem de facto Deus actus aliquos prædefiniat, aut prædefinierit, res est altioris indaginis, quam in materia de Prædestinatione, Deo dante tractabo.

VIII.
Volitio qua Deus actum aliquem nostrum præfinit, non tollit libertatem.

Potest Deus actus nostros liberos prædefiniere.

DISPUTATIO XXXIV.

De Iustitia Dei.

NVLLA celebrior hodie in Scholis questio, majoreque contentione agitata, quam de divina Iustitiâ; an scilicet Deum inter & hominem, vel Angelum, stricta & rigorosa intercedere possit Iustitia. Hæc verò controversia quamvis in tertiâ Parte tradi à nonnullis soleat, dum de satisfactione Christi: hic tamen proprius videtur de eâ disputandi locus, præsertim cum hæc primâ Parte, quest. 21. à S. Thomâ proponatur; cuius proinde Vestigiis insistens, hic eam discutiam. Quia verò rem hanc maximâ ex parte eò recidere video, si Deus pactum aliquod huiuscemodi rigorosæ iustitiæ cum creaturâ rationali ineat, fore ut aliquid ei de perfectissimâ libertate, plenèque in res omnes dominio decedat, & nonnulli, ut hunc modum solvant, duos in solidum ejusdem rei dominos esse posse affirmant: Hæc primum questio est resolvenda.

SECTIO PRIMA.

Prænotantur quedam circa dominium ejusdem rei in solidum.

I.
Non est hic sermo de dominis subordinatis.

N questione utrum duo esse possint domini ejusdem rei in solidum, non est sermo de dominis subordinatis, qualia sunt dominium Dei & creaturæ; homo quippe, & Angelus, licet habeant dominium suarum operationum, quarum etiam dominium habet Deus, non tamen sunt ex æquo earum domini cum Deo, utpote à quo in essendo & operando, essentialiter pendent, & quicum

contrahere pro libito non possunt, sed solum ubi ipse dignatus fuerit se ad huiusmodi pacta demittere, & contractus cum creaturâ suâ inire; sicque non sumus ex æquo possessores cum Deo. Quod idem etiam suo modo contingit in creatis, sicubi ejusmodi reperitur subordinatio.

Jus proinde creaturæ juri Dei cedit in ordine ad actus omnes, & usus Deo possibiles: in his enim omnibus ita Deo subsumus, ut plenè de nobis queat disponere. Unde non tantum actus nostros, tum ut Dominus jurisdictionis, tum proprietatis exigere à nobis potest, sed etiam post pactum de mercede, gratiâ scilicet vel gloria (si ejusmodi pactum ex iustitiâ inire Deus queat cum creaturis, de quo postea) potest Deus sine cuiusquam injuria hanc numero gratiam vel gloriam ei auferre,

II.
Jus nostrum cedit Deo, in ordine ad usus omnes Deo possibiles.

Peculiaris circumstantia, quibus jus nostrum subditur iuri divino.

auferre, ablatamque alteri dare, aut etiam destruere, modò ejus loco aliam illi tribuat, quod tamen homines in rebus quæ in aliorum potestate sunt, facere nequeunt; nec enim Petrus à Paulo equum auferre aut agrum potest, & dare alteri, quantumvis alium æquè bonum illius loco substituat. Hanc item numero gratiam, quam tanquam mercedem habet Petrus vel Angelus, potest sine illius injuriâ Deus simul Paulo dare, aut alteri Angelo, in eodem vel diverso loco-existenti. Quod similiter de lumine gloriæ, & ipsâ etiam visione dici potest, si duo intelligere per eundem actum, seu qualitatem queant.

III.
Non rectè quidam dominium in solidum accipiunt.

Ut autem vitetur quæstio de nomine, statendum inprimis est, quid per dominium in solidum intelligatur: nonnulli siquidem, ut dominium in solidum penes duos aut plures reperiri posse defendant, in eo hoc dominium situm esse affirmant, ut quoties Petrus & Paulus ita equum exempli gratiâ, aut aliud quicquid possident, ut alternis tantùm diebus singuli uti plene illo possint, altero non inturbante, hodie scilicet Petrus, cras Paulus, & sic deinceps: quid enim verè, hoc modo duobus donari equum, ut plenus ejus usus alternis solummodò diebus, septimanis, aut mensibus, cuique per vices competat? In hoc ergo casu dicunt, dominium ejusdem rei in solidum in duobus inveniri.

IV.
Dominium duobus alternatim competere posse nullus negat.

At sanè hoc non est dominium in solidum, de quo disputant Scholastici; ejusdem enim rei dominium duobus hoc modo alternatim competere posse nullus negat, cum tamen ex Theologis plerique, & Iurista ad unum omnes, negent posse dominium in solidum penes duos consistere. Sic apud nationes quædam in more positum videmus, ut duo alternatim exercitui cum potestate præsent, & unus hodie, cras alius Imperatoris munere fungatur, plenumque imperium obtineat. Sic nihil in veteri testamento frequentius, quam Polygamia, seu ut duæ, vel plures uxores in eundem maritum jus modo dicto acquirerent: quod, cum Theologos illos & Iuristas latere non potuerit, nunquam dominium in solidum negassent, si in sensu horum Recentiorum illud accepissent, & æternum hujuscemodi jus ac potestatem, dominium in solidum esse existimassent.

Varij alterni domini juris excepta.

V.
In quo situm sit dominium in solidum, ut de eo disputant Auctores.

Dominium itaque in solidum, ut de eo in præsententi disputant Theologi, est plena & perfecta potestas de re aliquâ disponendi in ordine ad omnes ejus usus & effectus; hoc enim sonat vox *Solidum*, perfectum scilicet & integrum, & non ad aliquos tantum, sed ad omnes rei usus extensum, ut nimirum illam totam alienare pro libito, vendero, destruere, & id genus alia, citra cuiusquam injuriam possit, plenèque illam sibi arrogare, & in suum commodum, nullo inturbante convertere. Hoc ergo sensu de eo deinceps, hujus decursu disputationis loquemur.

VI.
Aliud est, duos habere ejusdem rei dominium, aliud habere dominium ejus in solidum.

Ex his patet responsio ad casum à quibusdam hic propositum, in quo aiunt ejusdem rei penes duos esse dominium in solidum; quando scilicet duorum frumentum (idem est de vino, oleo, & similibus) ita permixtum est, ut unum ab alio discerni nequeat. In hoc tamen casu dico, quamvis uterque totius illius cumuli frumenti sit dominus, ut non semel in jure habetur, in Institutionibus de rerum divisionibus, §. *si duorum*, §. *si frumentum*, & aliis locis: dico, inquam, neutrum esse dominium illius in solidum; hæc enim duo sunt diversissima, duos nimirum esse ejusdem rei dominos, & dominos ipsius in soli-

dum; si enim duo communibus impensis equum emerent, uterque esset equi illius dominus, neuter tamen in solidum, sed ambo inter se laborem equi & utilitatem partiri deberent, & quisque sibi invicem in ejus usu suas vices permittere.

Eodem modo in præsententi, licet uterque sit dominus totius illius frumenti, ita stantibus legibus ad confusionem vitandum, quia neuter quoddam frumentum in eo cumulo sit suum, discernere potest, nec unum ab alio distinguere, (contrarium existimarem de Angelis) neuter tamen est illius dominus in solidum. Quare potest ulterius, altero etiam invito, mediam frumenti illius partem consumere, vendere &c. hinc enim nullum sequeretur justum inter eos dissidium, cum quisque suo jure utatur, neuter tamen totum frumentum in suos posset usus convertere, alter enim jure obsisteret, & suam in eo sibi partem vendicaret. Neuter ergo est illius dominus in solidum.

VII.
Quid in hoc casu agere uterque alicuius dominium possit.

SECTIO SECUNDA.

Positne perfectum dominium in solidum inter duos inveniri.

QUÆSTIO est, utrùm res eadem ita ad duos vel plures spectare possit, ut quisque de eâ plenè disponere, & in suos usus integrè convertere possit, totamque sibi, citra cuiusquam injuriam, arrogare.

Prima sententia est negativa: ita Juristæ omnes, habeturque in variis legibus, in quibus tanquam regula juris statuitur, dominium ejusdem rei in solidum penes duos esse simul non posse: hoc traditur lege si cerdè, §. *si duobus*, §. *Ex contrario*: ff. *De acquirenda possessione*. Hanc etiam sententiam sequitur P. Vasquez To. 1. in 3. partem, Disp. 8. cap. 4. & Disp. 87. cap. 6. & plurimi ex Theologis. Ratio est, quia sic daretur bellum justum ab utraque parte.

Secunda sententia affirmat dominium ejusdem rei in solidum, quamvis diuturno tempore in duobus persistere nequeat, ob rationem proximè allatam, justum scilicet utrimque dissidium; nil tamen obstare asserit, quo minùs unico instante inter duos reperiat. Imò hoc de facto contingere docent hujus sententiæ Auctores, quoties unus alteri rem aliquam donat; in instanti enim donationis, inquit, res simul & donantis est, & accipientis: ita P. Hurtado, Disp. 12. de Incarn. sect. 5. Card. de Lugo, Disp. 3. de Incarn. sect. 1. num. 15. & de Jure & Just. d. 2. sect. 2. Arriaga 1. p. d. 30. sect. 2. sub. 2. initio: Waddingus d. 11. de Incarn. dub. 4. & alii nonnulli ex Recentioribus.

Dico primò: probabilius mihi videtur, duos vel plures posse divinitus ejusdem rei esse in solidum dominos. Ratio est: si enim Deus equum aut librum, quem Petrus habet Leodii, multiplicet, ac det Paulo Romæ, uterque ex æquo possessor videtur & dominus illius equi, vel libri, usque pro libito uti posse.

Nec in hoc casu ullum videtur periculum rationabilis discordiæ, aut belli justi; cum enim res sic multiplicata, sit virtualiter duplex, nullus usus Petri impedit usum Pauli, nec è contrâ, sic circumliber quippe in duobus locis constitutus, ad diversissimos, imò secundum se contradictorios usus sufficeret, ut ostendi Disp. 35. Phyl. sect. 5. unde perinde

I.
Stans qui

II.
Prima sententia versus negat dominium in solidum.

III.
Secunda sententia docet, dominium in solidum per uno instante non repugnare.

IV.
Nil videtur, duos vel plures divinitus esse ejusdem rei dominos in solidum.

V.
Res in duobus locis constituta, cum sit circumliber duplex, non potest esse causa dissidii.